

NAGYKÖRÖS és VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykörösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykörös, IV. ker., Főssuth Lajos-tér 35.</p>	<p>Főszerkesztő: Magyar Kázmér.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYFEN: Ég. sz. évré 10 K., 12 évré 5 K., 24 évré 250 K. VIDÉKEN: Égész évre 12 K., 12 évré 6 K., 24 évré 3 K. Folyas szám ára vasárnap 10, hétfőnap 4 fill.</p>
<p>Megjelent hetenként háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel</p>	<p>Felőlős szerkesztő és lapfajlancos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>10 fillér kiegészítő 50 fillér.</p>

A kormány az élelmiszer- uzsora ellen.

A m. kir. miniszteriunnak legutóbb megjelent rendelete, mely a lakosságunk élelmiszerügyi cikkekké váló ellátásáról és az árrágó visszaélések ellen való rendszabályokról szól, élesre érő mellő módon igyekszik felelőtlen a tarthatatlan állapotokat előidéző elviseletlenül kapzsiságának és uzsoris spekulációjának. A lakosság elátásáról való gondoskodás felhatalmazza a közigazgatási hatóságokat, hogy a községek, vagy városok hiányzó élelmiszer beszerzéséért, a cikkeik forgalmának közvetítési szabályozásáért, egyesektől az élelmiszerek árusítási engedélyét megvonhassák, másokat az illető folytatására kötelezhessenek. De még arra is kötelezhetnek termelést, kereskedőt, vagy bármely más személyt, hogy élelmiszerügyi közzétételük részeként a hatóságnak átadni tartozik. A rekvizitáción az elsőfokú közigazgatási hatóság szabályozás meghallgatásával állapítja meg. A minisztérium a hatóság, hogy heti vagy napváltásokon, piacokon bizonyos meghatározott élelmiszerügyi cikkeket követve, kóka, kepecék, úzretek, spekulánsok az eladás céljából meghatározott időpont előtt akár személyesen, akár megbízott útján vásároljanak. Az így rendelt tehát elégséges kemény paragrafusokkal nagyon sok helyes és hasznos intézkedést tartalmaz és majdnem korlátlan hatalmat ad a közigazgatási hatóságoknak és községeknek arra, hogy legjobban belátásuk és lelkiismeretük szerint minden létező élelmiszert méltányos áron a lakossághoz juttathassanak.

Mindazonáltal egymagától a rendelettel is a közigazgatási hatóságok legkönnyebben, leglégiismeretesebb és legkorlátlanabb részénélől és intézkedéseitől se várhatunk ezen a téren egy csapásra esodásokat.

Ne is várjunk mást, csak javulást. Ezt is csak úgy, ha magának a községeknek, termelőeknek, eladóknak, közvetítőknek és még a vásárlóknak is meg lesz a belátásuk és lelkiismereteségük arra, hogy ezekben a nehéz időkhöz a kölcsönös méltányosságra legyenek egymás iránt felkészültek.

Termelők, eladók ne veszték végzetlenség a hirt, viszont a vásárlók is lassák be, hogy a termelés eszközei az idén csakugyan megdrágultak,

máriszt nek akadjon senki a jobbnódiak közül, akik — mint eddig is sokszor történt — egyes élelmiszerekért a maximál árakon felül is könnyedén magasabb árakat kínáljanak. Valami közös szervezkedésnek kell történnie kölcsönös méltányossági alapon a társadalomban is, bizonyos józan és tisztességes meggyezésnek eladók és vevők között a közéletkezés kérdésében, hogy így maga a társadalom is segte a közigazgatási hatóságokat a kormányrendelet lehetősége szerint mindenkit kielégítő végrehajtásában.

Hatóság és társadalom együtt, egymást támogatva érheti el azt az idővös eredményt, amelyet az új kormányrendelethez lefeleltett elvek és szabályok alapján mindnyájan oly bizakodva remélünk.

Katonalevél.

A Nemzeti múzeum gyűjti a hadisejre vonatkozó adatokat, részletek, nyomtatványokat és más egyebet, amiről lapunk most számában említést tettünk. Leteltek, hogy a vidéki gyűjtésnek a vidék szempontjából különösen jelentőséget tulajdonított és említett azt is, hogy többi hozta a lapszerkesztéseket is alkalmasnak és hasznosnak tartjuk a vidéki gyűjtés közvetítését.

Alsz jelent meg lapunk említett száma, egy hozzánk közölt és egészen ide érő egyfelől levél kapunk, rózsaszín tábori levél. Rendes fehér levél kíséret, utóbbi ezzel a tartalommal:

Tisztelt szerkesztőség!

Helyesen a tervet. Szükségesnek tartom a gyűjtést. Ha vállalja a t. szerkesztőség, én ma küldök gy nemrégiben kapott harctéri levelet. A körösi gyűjteménybe való egészen. Azzal a kéressel nyújtom át a levelet, hogy szveskednek közölni is szó szerint a lap lasabjain. A levél is megérdemli, mer tartalma számítottévvé és jellegzetes magyar, viszont a magyar katonák pompásan jellemző. Az rója is megérdemli. Az ezüst viaszgyi érem szép dolog az öreg katona mellél 16 hónapos viaszodás után. Nagyközségünk is halás lesz a levél közléseért, legalább látja elevenen, bizonytában, hogy, miért is jó hát a katonalevelek, hadisejreleléti emlékek gyűjtése. Egy-egy ilyen levél, mint a melyet most beküldök gyfnyóri fényképe a nagykörösi katonának; a történetről csak így élvezi minden sorát, mert kiapasztja belőle a

nagykörösi vitéz lelek tanát és számos irányban tehet megfigyeléseket általa. Több levélből, sok emlékből egész külön nagykörösi részletek dolgozhat fel majd a történetlő.

A rózsaszín tábori levél meg így hangzott:

„XII. hó 7-én este a lövész árokba from soraim.

Nagyságos uram és Nagyságos aszonym kívánom az istenért, hogy ezen messzeidegenből itt soraim a legjobb egységbe találja e soraim olvasóját és halgatóját, hála az istennek meg idáig nincs semmi ojas nagy bajom, mint a régtörtő harcok már kezdők a lábam meg viselni de ez csak ojan baj ami minden óreg harcossal előfordul, aki már az első nap óta viseli a harcot küzdelmet. Nagyságos uram egy kicsit meg késtem e soraimmal de sok harci küzdelem sokféle szelítja az embert, mert első a harczak megvédése és azután jön a levél rés, ami a hozzainkat lelt most itt is jól alunk a harcunkal a szeptember hónap egy kicsit nehéz volt ránk de már ki pihenünk magunkat mert jelenleg védő állásba vagyunk a muszkákkal farkas szemet nézünk egymással, csupán túzférségi harcok vannak naponta néha néha tanulmányok de ojankor jó megpuhultuk öket és el megy a kedvük, a szeptember hónapja nagy harcaink voltak de hála istennek azért nem történt sem bajom sok muszkát fogtunk és hadi anyagot zsákmányoltunk, volt egy útközünk Maridorogostól nevű falnál szeptember 3-dikán ami igen szépen sikerült a mi részünkre, ebből kifolyólag tobben ki letünk küntetve és is meg kaptam a II. osztály ezüst viaszgyi éremet, amit illeti százasod ur mint zászló al parancsnokok tette melnkre mint jó alföldmagyar fiunknak ami örökké vissza fog emlékeztetni a világjárásra hát a Nagyságos ur hogy van? sokat olvasom a nagy körös és vidéke újságait itt a lövész árokba is. küldenek körösről mindenihétn. Hát Nagyságos uram hát az ötödik hónapot taposom itt a muszka országba és csak most jutott eszembe az, hogy jó volna már 14 napi szabadság nekem is, mert úgy hallom az újságból hogy sok magyar fiu kapott szabadságot körfőre is de már máma meg úgy hallom hogy a habóri végre felé jár tehát akkor meg nem érdemes törökéni arra kis idore, tehát Nagyságos uram írjon már — egy kis jó újságot, soraim zártával sokjó egészségét kívánok a Nagyságos úrknak a messze idegenből Cserybálint szakaszvezető.

ujabb adományok: Ádám László 500 K, Dezso László és neje 600 K, I. Labancz Mihály és neje „Balázs” fiuk emlékére 600 K, Takács Mihály és 8 társát 85 K, Csete Ambrus és neje, Csete János és neje — együttesen és összesen — 600 K, Fodor Oszkár 30 K, Papp Kálmán ömágy (állatorvosok, állitzetek és legénység-ről) 60 K, Nagykörosi Közgazdasági Bank r.-t. 600 K, Santa Béla 20 K. Isten áldása legyen a jövedelvi adakozókra s neemes példájuk indíttson minden kegyes lelket áldozatkész buzgóságára.

— **A foglyoknak minden szabad?** Szívvel kérjük, hogy félre ne érössünk s akár az emberiség, akár a méltányosság és megbocsátás nagy nevében gáncs érjen bennünket azért, amiket a fenti címek elmondani költésességünknek tartunk. Férjük s minden humánus elvnek megfelelően tartjuk a munkára kiszórt foglyokkal szemben közönséges részéről tanúsított emberiség, jó bánásmódot. Helyeseljük, hogy a hadifoglyban többre ne az életszegény lássuk, aki fiainkat, apainkat halomra lötte, leányainkat megaláztatta, falvainkat felperzselt, hanem a szegény, zsrárnoki parancsoktól hadba kergetett, szolgái sróc ember. Helyeseljük, hogy tisztességes, tápláló előélet, meleg ruházat, kedvedtől de hányát, egy-egy kis pénzt kapjanak végzett munkájukért. De annak semmi szükségére, hogy a megilletés tisztas feltételeinek biztosításán felül könyvelni gondolkodásra való kedvezményekben részesültesd azokat, akik, ha kényszerítő is, de mégis eszkalói voltak annak a barbár pusztításnak, mely hazánk virágzó Felvidékét romhalmazzá változtatta. A hadifoglyban munkára kötelezett, jó bánásmódról utalt embertársainkat lássuk, de ne családtagot. Nevek említése nélkül — egyelőre — szövegük le a tenyt, hogy sok nánál valóságos kultusz iznek a t. e. hadifoglyok: dédegyeivel! A törvény határozott tilalma ellenére szeszitalokkal traktálják, pálinka, rum napi adagokban áll rendelkezésükre, vasárnaponként borral lakatják jól őket s a családi szobában daloltatják, velük együtt mulatnak. Nevezetelen szegényeztetel vagyunk kénytelenek kiírni, hogy vannak nők, akik a helvidi parancsokat felrókve, örök gyalázatára a magyar nő nevének, érdemtelenné teszik magukat a feleség és édesanya magasos nevezetéről!! Hogyan mennek majd azok ele állani, kik érettek, értünk, a hazáért mondatlanul szenvedésüket viselik a lövésárkoknak?!. De nincs annak se semmi értelme, hogy a hadifoglyok tömegesen látogatthassák a mozi s üljenek a körök-működésben. A napokban végül tanúi voltunk, amint az alkonyati órákban egy 8—10 fős foglyalapsát hangos dalolással vonított végig az utcákon, holott az utcai énekés saját polgártársainknak is eszenvarázásos büntetésének terhe alatt tilos! Mindezeket elmondottuk komoly figyelemzettel a közönségnek, tudomásávetel végett hatóságainknak. Becsüljük meg a nehéz sorsú hadifoglyban az embert, de ne feledjük a határokat, miket iltés, ülem, hazafiság, tisztesség át nem légható válaszfalakul vont közzük és közéjük.

— **A városok ankéja.** Szombatn délelőtti gyűlést össze a szomszédos városok képviselői Kecskeméten, hogy az elemiszoperek egyöntetű maximális árában megállapodjanak. Megjelentek: Ceglédről dr. Gombos Lajos polgármester, Nagykörosról

Neu Gyula tb. tanácsos, Kiskunfélegyházáról Szűcs Farkas Lajos rendőrkapitány, a községnek képviselőiben: Kerekegyházaól Laby László, Kocséról Mayerczy Vilmos, Óecskekeről Hajdu Albert, Alpárról Varga Elek, Izsákról Gyenes N. községi jegyzők, Iajomszéről Székely Lajos főjegyző és a főbíró. Orgovány elmaradták táviratilag mentette ki. Az anketé e helységégek megállapította a maximális árakat avval a hozzáadással, hogy azon községekben, hol az árak alacsonyabbak, nem kívánja az árakat drágítani, tehát ott alacsonyabb árakat is állapíthatnak meg. A forgalomban az árúkat ezen áránól olcsóbban is szabad árusítani, de drágábban nem. Nagy előnyt jelent az, hogy a pestmegyei alispán ezen árakat az egész megyében kötelezővé teszi. — A bizottság tárgyalt még az iparosok munkabételeg megállapításáról is, erről azonban az egyes helységek külön-külön határozhatnak. Nagyköros már szabályozta e kérdést, illetőleg megállapította az ipari munkások maximális béréit, a többi helységék ennél nagyobb árat csak a többi községek belegegyezésével állapíthatnak meg.

— **Hősök kitüntetésé.** A nemzet élet-halálharcában ifjúságunk színe-virága egyúttal aratja a harc babérokát, miknek díszesége levelei egész koszorúvá fonódnak a mi városunk szűlőitől, volt tanítványaink, barátaink s ismerőseink homlokuk körül. Ujabbban a következő kitüntetésokról adhatunk hírt. Ötfeleség legkegyelmesebben megengedni méltoztatott, hogy *tegfelső díszérő elismerése* tudni adassék az élelmséggel szemben tanusított vitéz magatartásukért: *jalsvut Jalsovczy Sándor 4. sz. honvédszászár ezredbeli hadnagyának*, Jalsovczy Sándor tisztikari tanácsos, városunk kiváló szülőte hős fiának, továbbá *Gally Pál* mérnöki tisztikari századosnak, Darn Mihály tan. képezdei tanárunk vitéz sógorának. *Mith Henriknek* iskolánk vitéz derék növendékének pedig hősies magatartása jutalmául a legfőbb hadúr a hadidíszmentyes 3. osztály vasorvonaarendet díjmentesen adományozta. Isten áldása legyen az ifjú hősökön s tartsa meg őket családjuk és a haza javára!

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában a Nagykörosi községi Takarékpénztár hadikölcsön jögyészeinél a három hadikölcsönből összesen *Szűcs László* ur nem 3.000, hanem 10.000 koronát — továbbá *Tecsi Balint* ur nem 28.000, hanem 30.000 koronát jegyeztek.

— **Egyházi tanácsbírók** a dunamelléki egyházkerületben a budapesti gyülekezet Simon Ferenc jászberényi lelkész és B. Papp István t. e. akadémián tanárt jelölte a maga 8 szavazatával. Mindkét jeltes férfi megválasztása nyereséget jelent a reform egyház életében.

— **A városi óvónők dajkataratási átalányának** 250 K-ról 350 K-ra leendő méltányos felemelését indítványozta egy költségtérítést tárgyaló közzlényes előtt Danóczky Antal iskolázottja a javaslatot. Csodálkozunk a közzlényes eljárásán, mellyel azoknak indítványát veti el, kiket bizalmával emag állított az illetékes helyre s akik legjobban tudják, hogy a szóbanforgó kérelem mennyire méltányos és közzükségletre képező. Ne az ilyen rossz helyen alkalmazott garaszkodással próbálgassuk a

horribilis pótdótt pár fillérral lenyomni, hanem azokra ügyeljünk, akik könyvemlét hatalmaskodással érzékeny károkkal sújtják az adófizető polgárságot, mint legutóbb a Papp-féle telekvétel körüli feleltézésnél történt!

— **Egyházkerületi főjegyzőválasztás.** Mint a Prot. egyh. és Isk. Lapban olvassuk, a budapesti reformatus egyház is Takács József ceglédi lelkészre adta a főjegyzőségre választás alkalmából a maga 8 szavazatát. A kiváló lelkész iránt megújuló bizalom éz újabb jele méltóságéval díszesül től el bennünket, amennyiben helybeli gyülekezetünk is őt jelölte e megiztelés állására.

— **Az ötödik öggyeztetár felállítását** a megyei törvényhatóság ajánlata a belügyminisztérium engedélyezte. Városunkban eddig négy gyógtár s egy drogeria állott a közönség rendelkezésére s azok minden tekintetben megfelelő a közegészséges követelményeknek. Az egészséges versenynek minden téren igazi barát, hirdetői és gyakorlati vagyunk, de az ötödik gyógtár felállítását sem szükségesnek, sem méltányosnak nem tartjuk. A közönség nem nyer semmit, mert a gyógyszerék ára egy fillérral sem lesz olcsóbb, ellenben gyógyszerészeink úgy is csökkenő jövedelme jobban megbénul.

Az „ejtel.”

(Szerkesztői üzenet.)

Lapunk egyik högy olvasója kérdést intéz hozzánk, hogy mi is tulajdonképen az az *ejtel*, amelyről Telesi Mihály név említése a férjéhez tort gazdasági leveleiben.

Tényleg a levél értelme és irásmodora szerint, az *ejtel* valami életlennek lehet gondolni; ami kapitáló tel volna; de az udvarbóro nem mert venni. De nem életlen az, hanem mérték; írmérték.

Hogy mekkora, annak kiszámítását a bájos olvasóra bízuk, aki már a levél rávalav kedves érdeklődésének és tudni vágyának adta jelet. Közünk egy német adatót a számitás alapjául. Adatának a hölgyék foglalkozási és gondolatokról erintik, és a régi világból valók. Az egyk adat:

„Nyóc ló! nyomó róza víz, mely mintegy fél ejtelnek negyed részét teheti.”

A másik meg ez:

Egy erdycsi rendes ejtelben fél 36 közönséges tojás hajjal.

A harmadik adat is ide vaj, a hölgyvilág gondolat körébe, hisz Miksa Kelemen idézük, a nagy Rákóczi rődekáját.

„... lassankint egymásra való nézve mindenünkünk megivott harmadnapig 12 ejtelint béloé” (t. i. savanyú víz ivásról van szó.)

De talán döntő lesz a vaj ára. „Egy veder vajtól 16 denár, ejtelből 2 denár volt (a fizetés).

A róza és vaj adja az utmutatást, hogy t. i. az *ejtel* a vedernék nyolcada. Minden bizonyon német az eredete annak a különös magyar szóknak, az „achtel”-ből származott. Amint a fertály is német eredet és amit ma az új mértékek korában is használunk a nagykörosi pincékben a borlejtés alkalmával; de a krajcír is az!

De talán ép azért mult ki az *ejtel* név a mi földünkön az árnyék világból, mert hát nem ebből sarjadzott. A fertály is kifogmulni, a krajcír is... hisz mársz hadoklik, neki támadott a fillér és is ticsessélt a kőzhasználatból — csak a kereskedőnek tartogatnak benne a lelket, különösen a főváros boltjaiban

A Nagy Háború írásban és képen.

Kapható:

Székely Albert

könyv- és papírkereskedésben

Egy fizet ára
40 fillér.

Házasságokat

közveit diszkrétén Fa-
ragó Jenő Magyarország
legrégibb, legmegbízha-
tobb házassági irodája,
BUDAPEST,
IX., Mester-utca 34., főemelet, lepcsőház.
Telefon: József 2-1-3.
A CÉG JELZÉTELEN.

Eladó föld.

Göröcz Ambrus tulajdonát fele-
részben képező VI. ker. 18. sz. ház.
bokrasi 3 vékas szőlő és föld, góga-
nyí 9 és fél vékas föld és rét ingat-
lanjaitalék adó; értekezni lehet Dr.
Horvát Márton ügyvédi irodájában.

Dr. Farkas Laci karmester

értesíti a zenekedvelő
közönséget, hogy hang-
jegy ismertetéssel

hegedű órákat ad.

Tanít magyar nótákat
cigányosan mérsékelt
díjazásért.

Házhoz óárhoa eljár.

Szíves pártfogást kér.
Lakik: I. ker. Tavasz-u. 56.

Magyar-Orosz nyelvtan

kapható

Székely Albert könyvkeres-
kedésében. **Ára 60 fill.**



Új temetkezési vállalat!

Tisztelettel értesítem Nagyköros város és vidéke közönségét,
hogy Kertész Gyula úr házában udvarában, a postával szem-
ben nagyobb szabású **disztemetkezési vállalatot** nyitottam,
ahol nagy raktárt tartok a legjobb kivitelű ércokorsókból, termő
és báronnyal való bevonásra alkalmas lakoporsókból, valamint a
legszélesebb kivitelű sírkoszorúkból, úgy annyira, hogy disztemet-
kezési intézetem ezen a téren a legmesszebb nemű igényeknek is
meg tud felelni. — Elvállalok egyszeri temetéstől kezdve a legdi-
szesebb kivitelig, az alább jegyzett árakban:

klottal behuzott szegett teríték 40 kor.
ternóval behuzott szegett teríték 60 kor.
ércokorsó, díszes melléklettel 120 kor.

Ujjonnan készült gázszoksimat, minden felszámitás nélkül két
lóval, négy lóval pedig 5 koronáért küldöm ki.

Meg kell említenem, hogy városunkban évek óta létező összes temet-
kezési vállalatok támasz viszonyban vannak egymással, emiatt fogja a náluk
levő árakka a versenyt mindenkor könnyen felülmúlni, továbbá mert temet-
kezési intézetem csak egyedül a magam tulajdonát képező, tehát a többiek-
kel kartellen nem vagyok. Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását, mert
temetkezésem célja a gyászoló közönségnek nagy pénz megtakarítás, s nem
pedig az addigi egyaránt kartel árakat fizetési. Minden tisztelettel

SCHIFFER MARTON,

röfös kereskedő, temetkezési vállalkozó

Nagy választék a legszebb sírkoszorúknak!

Nagykörosón ma egyedüli kartellen kivitelű temetkező

A temetéshez gázszokcsit és lovat ingyen adok!

ZÓKY ISTVÁN épület- és géplakatos Nagyköros.

IV. Mentovich-utca 357. sz.

Elvállal mindennemű **épület** és **vasszerkezetek munká-
tatait**, valamint **géplavításokat, villanyvilágítási javítá-
sokat, villanycsengők bevezetését és javításait, mo-
dern sír- és írókerítések** stb. stb. jutányos árak mellett
szolid kivitelben készíték.

A Nagykörosi III. Temetkezési Társulat **penzbeszedőt keres.**

1000 korona készpénz, vagy betáblázott óvadékkal
Fizetése; havi 70 korona fix vagy a beszedeet összeg 10 százaléka. Édeklődni lehet LUKÁCS DEZSŐ
Kecskenéti-utcai kereskedő, társulati elnöknel.